

STUVWXYZABCDEFGHIJKLMNOPQRST
FGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZABCDEF
HIJK**LLETRES**STUVWXYZABCDEFGHIJKL
MN**OPERSA**BCDEFGHIJKLMNOPQRSTU
VW**X**YZ**OT**THOMNOPQRSTUVWXYZABC
DEFGHIJKLMNOPQRSTU
VWXYZABCDEFGHIJKLMN
OPQRSTUVWXYZABCDEFGHIJKLMN

DIDÀCTICA DEL MÈTODE D'ALFABETITZACIÓ

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social
i Família

Obra Social "la Caixa"

Edició:**Obra Social “la Caixa”****Direcció General per a la Immigració.
Departament de Benestar Social i Família**

AUTORS/ORES

Natàlia Fernández Alcalá
Montserrat Fisas Ollé
Miquel Fort Marrugat
Cristina Pulido Rodríguez
M. Ángeles Serrano Alfonso
Rosa Valls Carol
Núria Valls Molins
Beatriz Villarejo Carballido

ASSESSORAMENT:

Ramón Flecha García
Marta Soler Gallart
Teresa Sordé Martí
Rosa Valls Carol

DISSENY GRÀFIC I MAQUETACIÓ:

Estudi Miquel Puig i Marc Casanovas

COORDINACIÓ:

Produccions Educatives S.L.

IMPRESSIÓ:

Gràfiques Ortells S.L.

© dels textos, Federació d'Associacions Culturals
i Educatives de Persones Adultes (FACEPA), Associació
d'Educació de Persones Adultes (AEPA), els autors i les autores.

© Fundació “la Caixa”, 2011
© Direcció General per a la Immigració.
Departament de Benestar Social i Família, 2011

D.L.B.: _____

Avis legal:

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-No Comercial-Sense Obres Derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor o autors i l'editor, i no es faci un ús comercial del'obra original ni se'n creïn obres derivades. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

ÍNDEX

1. Presentació	5
2. Alfabetitzar	6
3. Metodologia general per a l'aprenentatge adult i objectius	7
3.1. Competències bàsiques que es treballen	
3.2. Objectius	
4. Organització del mètode	10
4.1. Les paraules generadores	
4.2. Elements gramaticals i fonètics	
5. Activitats d'aprenentatge	14
5.1. Paraula generadora (fitxa 0)	
5.2. Llista de paraules (fitxa 1)	
5.3. Activitats de lectura i escriptura comprensiva	
6. L'organització de l'aula	31
6.1. Organització de l'aula en petits grups	
6.2. Organització de les sessions	
6.3. El primer dia	
6.4. Avaluació	
7. Llistat de paraules	33
8. Bibliografia per a ampliar el coneixement	39

1. PRESENTACIÓ

Aquesta didàctica d'alfabetització en català està pensada per a professionals de l'educació i per a persones col·laboradores (monitors i monitores, voluntaris i voluntàries, etc.) que volen conèixer o ampliar la seva formació en alfabetització.

Aquest mètode es dirigeix a persones immigrades que no saben llegir o escriure en cap llengua i que no coneixen el català, per iniciar-se en la lectura i l'escriptura en català, perquè els sigui possible accedir als cursos inicials de català oral del Consorci de Normalització Lingüística, per augmentar la seva capacitat de participar en la vida social i col·lectiva i la seva comprensió crítica. Això no treu que també pugui ser útil en altres contextos d'aprenentatge.

Amb Lletres per a tothom es cobreix tant la part oral com de lecto-escriptura de les persones que, sense estar alfabetitzades en la seva llengua, inicien un procés d'aprenentatge tant oral com escrit i llegit. Però s'ha de tenir present que no és principalment un mètode de català oral.

El contingut d'aquesta didàctica és el següent: en primer lloc es presenta el que s'entén per alfabetització en general, què és l'alfabetització funcional, i què és i què comporta alfabetitzar. En segon lloc es fa referència a la metodologia que es fa servir per a l'aprenentatge de la persona adulta, les competències i els objectius a assolir.

Més endavant s'explica l'organització del treball a través de les paraules generadores. Les diverses activitats i la seva progressió s'exposen en l'apartat cinquè. A continuació, es fa una explicació de l'organització de l'aula a l'hora de realitzar les sessions i millorar l'aprenentatge de la persona que s'està alfabetitzant.

Per finalitzar, presenta una llista de les paraules que conformen el conjunt del vocabulari que es treballa.

2. ALFABETITZAR

Els canvis socials i les deficiències educatives que al llarg de la història s'han anat produint han fet que moltes persones no hagin tingut les possibilitats d'accedir a l'adquisició d'algunes de les competències necessàries en la societat actual. Considerem que una persona és analfabeta quan no té eines bàsiques com signar, escriure una llista de la compra, redactar un correu electrònic, llegir i comprendre una notícia oral o escrita, omplir un formulari, interpretar un rebut, etc., en definitiva, comprendre els signes i codis propis de la vida quotidiana.

No és el mateix ser analfabet que no conèixer l'alfabet llatí. Una persona que està alfabetitzada en àrab o urdú, per exemple, ha fet un procés d'aprenentatge que inclou l'abstracció de la representació escrita dels sons, les paraules i el seu significat. Per tant no és una persona analfabeta; simplement no coneix el nostre alfabet. Un cop el conegui i pugui fer l'associació de la relació so-grafia amb el nou alfabet, el seu aprenentatge segueix un procés diferent al d'una persona que per primer cop i en l'adulthood s'enfronta amb aquesta tasca.

Una persona analfabeta arriba a estar totalment alfabetitzada quan esdevé autònoma en la lectoescriptura. És a dir, que comprèn el que llegeix en el seu context i adequa la seva producció escrita a l'exigència d'allò requerit: omplir formularis, fer escrits curts (textos, poemes o cartes), comprèn els tipus de textos que necessita per al seu funcionament en societat (instruccions, informes, qüestionaris, notícies, diaris, etc.). El temps que destinarà al seu aprenentatge dependrà, en part, del nivell de partida.

A fi que aquesta persona estigui alfabetitzada (alfabetització funcional), ha de completar un procés establert en tres nivells. En el primer (nivell d'alfabetització "pura"), coneix la relació so-grafia, llegeix, escriu i comprèn les paraules i petites lectures; en un segon nivell (nivell de neolectors), millora la separació de les paraules, l'ortografia bàsica i signes de puntuació i la producció de textos propis; en tercer nivell ja llegeix i escriu prou correctament tot i que requereix millorar en l'ortografia i la producció de textos escrits. Lletres per a tothom incideix en el primer nivell.

3. METODOLOGIA GENERAL PER A L'APRENTATGE ADULT I OBJECTIUS

La metodologia que presentem parteix de les aportacions de Paulo Freire, el pedagog més important en educació de persones adultes, i es basa en l'aprenentatge dialògic. L'aprenentatge dialògic (Flecha, 1997) és un aprenentatge que resulta del diàleg entre iguals basat en pretensions de validesa (Habermas, 1989). Això implica fomentar a les sessions els següents criteris:

- 1. Dialogar d'igual a igual entre persones adultes (voluntariat, mestres, alumnes i altres col·laboradors).**
- 2. Fomentar i reconèixer la intel·ligència cultural tenint en compte totes aquelles diverses formes d'aprenentatge i de resolució de problemes que cada persona aporta.**
- 3. Potenciar la dimensió instrumental perquè fomenti els aprenentatges.**
- 4. Crear sentit (les persones que participen en els cursos han de veure'n la utilitat personal i social).**
- 5. Ser solidari com a base de l'ajuda mútua, la col·laboració i l'aprenentatge conjunt que reforça els aprenentatges individuals i estableix lligams socials a través del grup.**

A mitjà termini es pot donar una transformació, atès que l'alfabetització és una transformació personal i social de profundes conseqüències. Finalment, la igualtat de les diferències ha de permetre que cada grup cultural arribi a l'alfabetització en català i més enllà, a través de les seves pròpies característiques.

El llenguatge que apareix en aquest mètode ha de ser relacionat amb la realitat que es viu, per poder incrementar la capacitat d'expressió de les pròpies idees i sentiments, augmentant la comunicació i les relacions socials. L'adquisició de la lectoescriptura en les persones adultes ha d'anar unida a la pràctica del diàleg, enriquint les idees, les opinions del grup i millorant la comprensió de la realitat. L'objectiu primordial és que les persones analfabetes deixin de ser-ho i adquireixin instruments culturals per ampliar la seva capacitat de comunicació i la seva pròpia visió del món.

Aquest mètode es basa en la paraula generadora que després es descodifica per síl·labes. "Només quan un grup, amb la col·laboració del coordinador/a hagi analitzat del tot (descodificació) la situació donada,

l'educador/a passa a la visualització de la paraula generadora; a la visualització i no pas a la memorització" (Freire, P., 1987, p. 93).

L'elecció d'aquestes paraules han partit, en general, d'un recull de paraules utilitzades per les mateixes persones que estan en processos d'alfabetització. Tanmateix aquestes han estat seleccionades i classificades amb els següents criteris:

1. Són paraules generadores de diàleg.
2. Ajuden a fixar grafies.
3. Contenen un fonema que s'introdueix. Aquest fonema pot aparèixer a l'inici (ex. lila), al mig (ex. senyera) o al final de paraula (ex. terra).
4. Són paraules, en general, que no tenen més de dues o tres síl·labes.
5. Contenen poques dificultats en el fonema presentat [no apareixen diftongs, si hi ha consonants a final de paraula, és perquè és precisament la dificultat que s'introdueix (ex. ull),...]
6. Els fonemes i grafies que es poden confondre estan distanciats al llarg del mètode.

Aquestes paraules generadores contenen un fonema que s'introdueix i es treballa al llarg de la unitat. Igualment és un mètode cíclic, és a dir, que va fixant els fonemes treballats en les paraules anteriors.

3.1. Competències bàsiques que es treballen

1. Competència en la comunicació lingüística en català:

- Alfabetitzar-se en català a partir de l'adquisició dels mecanismes fonamentals de la lectura i l'escriptura.
- Enriquir la comunicació oral estimulants la capacitat lògica, la intel·ligència i la creativitat.
- Aprendre i comprendre la lectura i l'escriptura de paraules, frases i textos curts.
- Relacionar el llenguatge parlat amb el codi escrit.
- Aprendre a escriure i llegir totes les paraules encara que es cometin alguns errors ortogràfics (ortografia natural).
- Identificar la relació so-grafia com a resultat d'una progressió de dificultats, en funció de les síl·labes directes, inverses i travades.

2. Competència d'autonomia i iniciativa personal:

- Desenvolupar la comprensió crítica i la capacitat de moure's en la vida social i personal.
- Adquirir les competències lingüístiques en català oral necessàries per defensar-se en situacions quotidianes.
- Conèixer i identificar els nombres per poder comprendre situacions numèriques quotidianes.

3. Competència social i ciutadana:

- Participar en la comunitat lingüística i cultural en què vivim.

3.2. Objectius

Expressió oral

1. Escoltar i respectar les opinions de les altres persones
2. Comprendre i resumir oralment narracions, diaris i altres textos similars.
3. Augmentar el vocabulari habitual, la seva comprensió i usabilitat.
4. Pronunciar correctament les paraules i síl·labes directes, inverses i travades.
5. Construir frases respectant les correspondències de gènere, nombre, persona i temps.
6. Respectar la paraula i continuar el fil conversacional del desenvolupament del tema fins a arribar a un acord.

Comprensió escrita

1. Llegir de forma comprensiva les paraules, frases i textos curts.
2. Llegir correctament totes les síl·labes directes, inverses i travades per separat.
3. Llegir de forma expressiva situant bé les pauses.
4. Diferenciar la variació de significat d'una paraula quan s'hi introdueix una nova lletra o es situa en un context diferent.
5. Adquirir un hàbit de lectura i gust per aquesta.

Expressió escrita

1. Escriure correctament totes les síl·labes directes, inverses i travades.
2. Aplicar els criteris de l'ortografia natural (sa, se, si, so, su; ssa, sse, ssi, sso, ssu i ça, ce, ci, ço, çu; etc.).
3. Utilitzar correctament les majúscules.

- Redactar petits textos que puguin ser comprensibles per les altres persones del grup.
- Iniciar l'ús dels signes de puntuació.
- Resumir per escrit un text llegit o una explicació escoltada.

4. ORGANITZACIÓ DEL MÈTODE

Aquesta metodologia, com s'ha esmentat, parteix de paraules generadores, és a dir, paraules que generen llenguatge i serveixen per avançar tant en l'expressió oral com en l'escrita. Al mateix temps es té en compte la progressió de les dificultats lingüístiques com, per exemple, l'aprenentatge progressiu de síl·labes directes, inverses i travades.

Les síl·labes directes són aquelles en les quals hi ha la combinació consonant-vocal, com ara **ca**, **se**, **ma**, etc. Són les més fàcils d'aprendre en general i els exercicis permeten anar aprenent totes les combinacions sil·làbiques per fer noves paraules, que inicialment són poques, però després es van ampliant.

Les síl·labes inverses són les que tenen la combinació vocal-consonant, com ara **as**, **er**, **em**, etc. Presenten una mica més de dificultat.

Les síl·labes travades són les que tenen dues consonants i una vocal com, per exemple, **bra**, **tra**, **gro**, **cri**, etc. Acostumen a presentar alguna dificultat major, entre altres coses per la possible confusió amb les inverses similars: **bar-bra**, **car-cra**, etc.

Quan hom va dominant aquestes combinacions, es poden escriure i llegir pràcticament totes les paraules, cosa que permet fer molts més exercicis. A més, a mesura que es van treballant els temes, la comprensió de la llengua serà millor i per tant la dinàmica de les classes compensarà, en certa mesura, la possible major dificultat en la lectura i l'escriptura.

La progressió d'aquestes dificultats es treballa a través de diferents tipologies d'exercicis que van apareixent al mètode.

4.1. Les paraules generadores

Les paraules generadores i grafies que es treballen són les següents:

PARAULA GENERADORA	Grafia i la síl·laba directa que s'introdueix
poma	pa pe pi po pu / ma me mi mo mu
lila	la le li lo lu
tele	ta te ti to tu
coca	ca que qui co cu
foto	fa fe fi fo fu
dia	da de di do du
sofà	sa se si so su -ssa -sse -ssi -sso -ssu ça ce ci ço çu
rica	ra re ri ro ru
terra	-rra -rre -rri -rro -rru
cara	-ra -re -ri -ro -ru
nena	na ne ni no nu
botó	ba be bi bo bu
lluna	lla lle lli llo llu
rosa	-sa -se -si -so -su za ze zi zo zu
gorra	ga gue gui go gu
xai	xa xe xi xo xu -ixa -ixe -ixi -ixo -ixu
jove	ja ge gi jo ju
senyera	-nya -nye -nyi -nyo -nyu

PARAULA GENERADORA	Grafia i la síl·laba inversa que s'introdueix
escola	as es is os us
armari	ar er ir or ur
pit	at et it ot ut
antena	an en in on un
mel	al, el, il, ol, ul
sac	ac ec ic oc uc
ull	all ell ill oll ull
PARAULA GENERADORA	Grafia i síl·laba travada que s'introdueix
treball	tra tre tri tro tru
dragó	dra dre dri dro dru
preu	pra pre pri pro pru
plaça	pla ple pli plo plu
braç	bra bre bri bro bru
blat	bla ble bli blo blu
crisi	cra cre cri cro cru
clau	cla cle cli clo clu
fruita	fra fre fri fro fru
flam	fla fle fli flo flu
gra	gra gre gri gro gru
glaçó	gla gle gli glo glu

La paraula "tele" és un element del mot *televisió*. L'utilitzem perquè és una paraula que s'utilitza en contextos de llenguatge col·loquial, familiar, és a dir, en registres informals

4.2. Elements gramaticals i fonètics

Progressivament es van introduint altres aspectes de la llengua necessaris per a la creació de frases, per exemple la forma verbal *és*, o bàsics per a l'escriptura, com ara els apòstrofs o les majúscules. Aquí indiquem quan va aparèixer.

PARAULA GENERADORA	Alguns elements fonètics i de gramàtica nous	Notes d'interès
2. lila	Determinants " el, la " femení/masculí	És necessària per acompanyar la paraula
3. tele	Forma verbal " té "	Important per la construcció de frases.
5. foto	Forma verbal " fa "	Important per la construcció de frases.
6. dia	Introducció de " l' " i " de "	
7. sofà	Forma verbal " és "	Important per la construcció de frases.
10. cara	Introducció de la h	
11. nena	Determinant " una, un "	
13. lluna	Introducció de " d' "	
17. jove	Grafia " v " per al fonema /b/	
19. escola	Introducció de les lletres majúscules, plurals i lletra d'impremta.	La lletra impresa apareix paral·lelament a la lletra lligada. Més endavant apareix únicament la lletra d'impremta.
20. armari	Introducció de la " r (muda) " Es treballen els gentilicis Determinants " els, les ".	
21. pit	Introducció de la " tx "	
25. ull	- (guionet)	
26. treball	Espectura de nombres. Es treballen tres consonants seguides, com, per exemple, quants, diferents , ...	
27. dragó	Introducció de la " l·l' "	

A continuació presentem aquells elements gramaticals i fonètics que no compten amb exercicis específics. De manera general, un cop han aparegut per primera vegada (per exemple, la "h"), caldrà un treball d'identificació quan tornin a sortir en les paraules dels temes següents.

No es treballen específicament les vocals àtones ni neutres, per tant es treballa la lectura natural. Tampoc els accents i les dièresis perquè considerem que es poden treballar en altres cursos posteriors.

h

No es treballa a cap paraula generadora, ja que no té fonema, però va aparèixer sistemàticament. S'introdueix per primer cop a la paraula *cara*. Caldrà fer una explicació prèvia d'aquesta lletra: absència de fonema, nom de la lletra, utilització en paraules molt utilitzades (*ahir, hora, verb haver...*).

l·l'

No es treballa cap paraula generadora, ja que no té fonema, però va aparèixer sistemàticament en la resta de les paraules. S'introdueix per primer cop a la paraula *dragó*. Cal explicar la grafia de dues "l" separades per un punt, so de doble /l/, paraules més utilitzades (*excel·lent, pel·lícula, col·loca, il·lusió...*)

-r (muda)

Aquesta lletra apareix a partir de la paraula generadora "*armari*". Per la fixació d'aquesta grafia que es troba a final de paraula és convenient fer notar la seva situació a final de paraula, l'absència de fonema, paraules més utilitzades (*ordinador, ahir, acceptar, etc.*).

k

Aquesta grafia no surt en aquest mètode, però les persones que estan alfabetitzant poden introduir-la si ho consideren necessari. Per tant, hauran d'aplicar el mateix esquema de fixació de la grafia que la lletra "h".

l' i d'

Aquestes grafies que apareixen a *dia* (la l') i *lluna* (la d') es treballen específicament als exercicis. Cal una explicació inicial molt general del seu ús: l'apòstrof com a signe gràfic que utilitzem per al·ludir a una vocal i, com en els altres casos, fer-les servir en els dictats, i en l'ús de les noves paraules i frases que es vagin treballant a classe.

5. ACTIVITATS D'APRENENTATGE

De primer, cal tenir en compte que les persones que comencen a alfabetitzar-se necessiten situar-se al foli o la llibreta. Per poder treballar tots aquests aspectes que formen part de l'alfabetització és recomanable que els i les participants tinguin una llibreta per treballar a classe. És necessari explicar qüestions de tipus espacial, organització de la llibreta, (com s'obre el llibre, per on començar a escriure, la funció dels marges, etc.). D'altra banda, i per tal d'ajudar en l'organització de la llibreta, és recomanable que els i les alumnes encapçalin els exercicis que hi fan posant la referència del nombre i la icona que estan treballant. Per exemple, 1 de poma.

Cal destacar que la tipologia de lletra, anomenada "facepa", que s'utilitza ha estat dissenyada expressament per a aquest mètode i s'adequa a les necessitats de les persones que s'estan alfabetitzant. A diferència d'altres, combina la lletra lligada amb la lletra d'impremta, i es pot descarregar gratuïtament del web de la federació (www.facepa.org).

Cada unitat té tres parts bàsiques que detallarem seguidament:

- Paraula generadora.
- Llistat de paraules.
- Activitats de lectura i escriptura comprensiva.

5.1. Paraula generadora (fitxa 0)

- Identificació del dibuix amb la paraula oral

Es treballa oralment la idea que transmet el dibuix, associant-la a la paraula que suggereix i fem un diàleg sobre aquesta.

Exemple: *poma*. Presentem la paraula generadora poma a través de la imatge. A partir d'aquest moment podem introduir el diàleg sobre aquesta paraula. Podem establir, per exemple, el següent diàleg: T'agrada o no la "poma"? Són cares les pomes? De quins colors són les pomes? Al teu país són més cares o més barates?, etc.

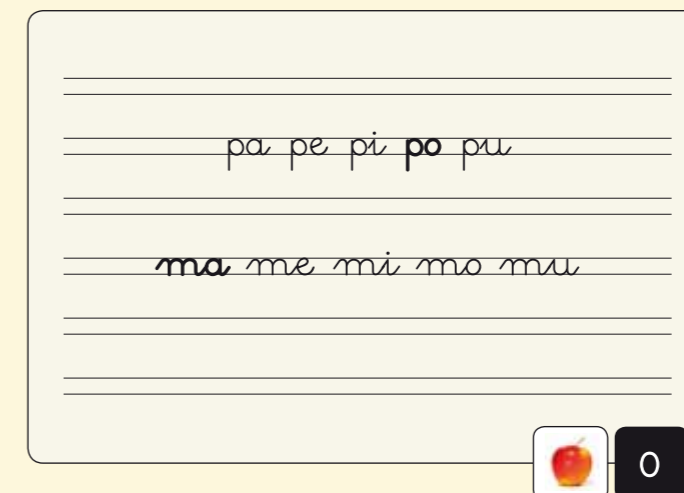
- De la paraula oral a la paraula escrita

Un cop fixada oralment, es llegeix la paraula generadora de manera que es relacioni amb la imatge, que s'utilitzi com a reforç constant per la fixació de la grafia i fonemes introduïts. A partir d'aquest moment, per exemple la paraula poma serà el referent de les grafies "p" i "m", o la paraula gorra serà el referent de la grafia "g". No s'utilitzarà el nom de la lletra. Com hem dit, per fer referència, per exemple, a la efa, utilitzarem la paraula "foto", per parlar de la lletra ena, direm la de "nena", etc.

- Fixació dels fonemes i grafies, utilitzant la imatge com a reforç

Identificada la paraula per les persones que s'està alfabetitzant es divideix en síl·labes, emfatitzant el fonema que es treballa en cada unitat.

Un cop dividida la paraula es fan combinacions entre els fonemes. D'aquesta forma anirem creant paraules oralment amb totes les combinacions possibles, per exemple "puma".

5.2. Llista de paraules (fitxa 1)

A totes les unitats, després de la presentació de la paraula generadora hi ha una o més planes amb les paraules que es poden generar a partir de les síl·labes treballades i les que s'han vist en els temes anteriors. Amb aquestes paraules es poden fer diferents exercicis. Aquí en plantegem uns quants.

poma,

papa, pipa, pipí, pupa, au, au,

pa, pi, pau, peru, pou, peó, pua,

api, opi, mama, mòmia, mà,

mai, maó, meu, amo, poma,

poema, puma, mapa

 1

- Activitats de lectura

Lectura de totes les paraules que sorgeixen entre fonemes i síl·labes nous, a més de tots els que s'han après abans. La lectura es pot fer individual o en grup. En aquest cas, cada persona llegeix una paraula, per torns, fins que s'acaba l'exercici.

- Activitats de comprensió

La utilització d'imatges i fotografies de suport (com les de la maleta) i el diàleg poden ser molt útils a l'hora de portar a terme les activitats de comprensió de les paraules lligides, sobretot en aquells casos en què les persones que s'estan alfabetitzant no parlen la mateixa llengua.

- Activitats de dictat

Les paraules de la fitxa 1 serveixen per fer dictats. Aquest dictat es farà paraula per paraula en un inici, per anar progressivament augmentant la dificultat i fent determinants més paraules fins a arribar als dictats de frases.

escola,

pasta, bastó, festa, llesca,

mosca, costa, rosca, fusta, os,

pas, nas, gas, pes, mes, res,

pis, tos, cos, dos, ros, gos, nus,

cabàs, cutis, llapis, arròs,

aspirina, estàtua, estiu,

estona, estufa, estudi, escola,

escuma, esquerra, pastilla,

piscina, mesquita, castanya,

cistella, bústia, matalàs,

oculista, autobús, pastís,

cuscús, escarola, escudella,

estisores, esqueixada

1

treball,

trena, tro, lletra, metre,

litre, metro, tren, trenta,

treball, tros, mestra, centre,

setrill, cartró, tranquil,

trànsit, tronc, destrat,

central, postres, transport,

truita, petroli, entrada,

estrella, pollastre, àrbitre,

actriu, contracte, quilòmetre,

matrimoni, cicatriu,

atropellar, electricitat

1

5.3. Activitats de lectura i escriptura comprensiva

En aquest apartat s'exposaran alguns dels exercicis que es poden desenvolupar a través de les fitxes. Prèviament, però, cal tenir en compte algunes idees generals.

Els exercicis estan organitzats de manera sistemàtica, de forma que les dificultats i els aprenentatges es van ampliant progressivament, sempre a partir del que s'ha après prèviament.

Els exercicis, evidentment, poden ser ampliat per part de les persones que coordinen els cursos per tal de reforçar o millorar els aprenentatges. En tot cas és important que, seguint la progressió del mètode, mai no s'escrigui res que no s'hagi treballat prèviament.

Molts cops es tendeix a copiar pràcticament lletra per lletra, fins i tot sense comprendre el que es diu. Cal evitar aquesta pràctica. En els exercicis, les paraules han de ser llegides abans de ser escrites.

La lectura de frases comença a partir de la paraula "tele". Al principi seran frases curtes, més endavant es van allargant fins a les travades en què apareixen ja textos curts.

A les paraules inverses es presenta la lectura de lletra d'impremta i lletra lligada. És important que les persones llegeixin les dues lectures per anar assimilant la grafia de la lletra impresa.

Les icones i els codis

Les activitats estan representades a través d'icones i codis. La funció de les icones és indicar les activitats a fer en cada fitxa. Al començament alguna necessitarà una explicació prèvia fins que els participants s'acostumin a interpretar-les. Aniran desapareixent a mesura que les persones puguin llegir les paraules que corresponen a l'enunciat dels exercicis.

Tipus d'activitats

1. Lectura i escriptura

a) Lectura i escriptura de paraules

Generalment correspon a la segona pàgina de cada grup de fitxes. És el primer exercici que es fa de cada paraula generadora. Serveix perquè cada persona llegeixi les paraules i les escrigui.

b) Lectura i escriptura de frases

Al final de cada fitxa es van introduint frases, senzilles al començament i després més elaborades, que cal llegir, entendre i escriure. Aquestes frases poden servir també per fer dictats.

2. Escriure a partir d'unes imatges

L'ús de les imatges serveix per escriure el nom de les paraules primerament i, en exercicis posteriors, per treballar els articles corresponents.

et

4

3. Lectura comprensiva, a partir de paraules repetides i de conceptes

Es tracta de marcar, senyalar o escriure a part paraules que tenen determinades característiques: que estan repetides, que comparteixen una qualitat (fan soroll, estan en una fàbrica, etc.).

pa peü pa

senyala

treu

pa peü pa

- coca, coco, cuca, caca, coca
- pica, aquí, quilo, caqui, aquí
- camí, cama, caló, camió, camí
- maqueta, moqueta, quieta, moqueta

6

senyala

paraules de la mar

barca, porta, barquer, motor, xarxa,
sorra, perla, vela, fusta, ona, paper,
maror, coberta, corredor, arpo, far,
marina, jardí, aigua, mariner,
escuma, teler, pescador, sardina,
germà, canya, escamarlà

9

treu

dra, dre, dri, dro, dru

dormir, mandra, dragó,
moderna, drope, pudor,
adornar, catedral, padró,
aviador, dreuera, cobrador,
padri

6

4. Separar

a) Separar per grafies

Es tracta de llegir i entendre totes les paraules i escriure en dues columnes separades les que contenen cadascuna de les síl·labes.

papa / mama

separa

papa / mama

da, de, di, do, du | ta, te, ti, to, tu
dia

dia, tia, ateu, adéu, demà,
tema, deu, teu, diada, tieta,
mida, matí, mató, dama

3

b) Separar per síl·labes

S'han de llegir les paraules i agrupar-les amb cinc columnes i posant-les sota les síl·labes que corresponguin. Per exemple, les de ca-que-qui-co-cu.

separa

-ra | -re | -ri | -ro | -ru
parra

parra, porró, torre, serva,
ferro, sorra, catarro, carretó,
terra, torrada, samarreta

5

c) Separar les paraules per conceptes

Es tracta d'agrupar les paraules en funció del concepte que es demana, per exemple, separar els noms de dona i els d'home, les paraules referides a oficis i les paraules referides a la família, etc. Es reforça la lectura i la comprensió de les paraules.

separa

separa

Laia, Mustafà, Fàtima, Pau,
Sara, Ramia, Younas, Hamido,
Maria, Li, Huo, Xavi

11

5. Escriure les paraules que tenen una determinada síl·laba

Es tracta d'escriure, de totes les paraules de la fitxa, les que tenen unes determinades síl·labes, que són les que s'estan treballant específicament.

treu

treu

tra, tre, tri, tro, tru

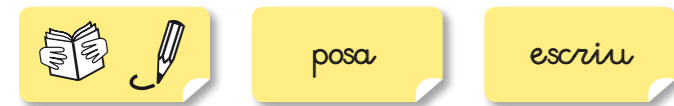
tia, tria, patia, pàtria, taca,
traca, toca, troca, trona, trema,
tifus, tribus, meta, nostre,
matrimoni, matinada, carta,
cartró, sota, sotrac, actiu, actriu

4

6. Acabar d'escriure les paraules amb la síl·laba adequada

Es tracta d'omplir els buits que tenen les paraules de l'exercici amb les síl·labes que es proposen.

posa

bla, ble, bli, blo, blu

ama _____ repú _____ ca _____
 po _____ bi _____ oteca _____
 mo _____ pu _____ cació _____
 ram _____ esta _____ ment _____
 imperdi _____ po _____ ció _____

7. Relacionar paraules i relacionar frases

Es presenten dues columnes de paraules i s'han d'unir amb una fletxa les que tinguin alguna relació entre elles. Posteriorment s'hi afegeix l'article. En una segona part el que s'ha de relacionar són frases. S'inicien en la columna de l'esquerra i han de trobar la continuació en la columna de la dreta i unir-les amb una fletxa.

relaciona

la primavera _____ la resposta _____
 la premsa _____ les vaques _____
 la protesta _____ la compra _____
 la pregunta _____ la queixa _____
 el preu _____ el diari _____
 el prat _____ l'estació _____

8. Completar frases, a partir d'opcions donades

Són diversos exercicis per acabar o completar frases. Per exemple, posar de o d', escollir entre dues paraules molt similars, omplir els buits de diverses frases amb paraules que s'han d'escollir.

tria

• No hi ha (prou/pou) tomàquet per fer l'amanida _____
 • Cada dia s'apugen més els (peus/preus) _____
 • L'escola és a (prop/prop) de casa meua _____
 • A l'estiu al (vespa/vespre) s'hi està bé al carrer _____

posa

fàbriques, setembre, desembre

• En el mes de _____ se celebren les festes de Nadal _____
 • Després de les vacances d'estiu, el mes de _____ les escoles comencen el curs _____
 • Moltes _____ tanquen i acomiaden obrers _____

9. Completar o acabar frases obertes

Són diversos exercicis a través de frases. Per exemple, que la persona creï el final de determinades frases o contesti les preguntes que se li fan.

 /rumia/

 /pensa/

llegeix/pensa/

llegeix /pensa/ escriu

completa

 /pensa/

• La taronja té vitamina C.

Què té la taronja?

• El nen té son.

Què té el nen?

• El cotxe té benzina.

Què té el cotxe?

completa

Vaig a comprar fruita

Vaig a comprar _____

Vaig a _____

Vaig _____

10. Treball amb determinants

Hi ha tota una sèrie d'exercicis diferents per treballar els determinants. Es tracta, d'una banda, de treballar el gènere que correspon a cada paraula i, d'altra banda, de fixar les formes singulars i plurals i l'apostrofació.

posa

 /pensa/

escriu

la pipa _____ la mama _____

la poma _____ la mula _____

la pala _____ la mòmia _____

la lupa _____ la miopia _____

posa

el, la, l', els, les

___ plat _____ amplada _____

___ ploma _____ plàstic _____

___ planxes _____ plantilles _____

___ esplais _____ plàtans _____

___ plantes _____ plaça _____

11. Treball amb els plurals

Són exercicis per aprendre a fer servir oralment i per escrit els plurals. De primer es presenta el concepte, posteriorment han d'escriure el plurals de paraules i finalment hi han d'afegir els articles corresponents.

 /rumia/

dona	dones	home	homes
jaqueta	_____	xurro	_____
festa	_____	estiu	_____
cistella	_____	nus	_____

 9

 /pensa/

l'ull	els ulls
aparell	aparells
ocell	_____
filla	_____
genoll	_____
ametla	_____

 6

12. Les majúscules

Les majúscules es comencen a treballar a partir de les síl·labes inverses. La fitxa 10 d'escola és l'abecedari amb les lletres majúscules i minúscules. Aquesta pàgina s'ha de tenir de referència quan estan aprenent la lectura i l'escriptura de les lletres majúscules. A partir d'aquí es van fent servir regularment en la majoria dels exercicis. També a partir d'aquí, cal insistir a escriure els inicis de frase, els noms propis, etc. en majúscula.

 En majúscules

- la pedra
- els lladres
- les cendres
- el quadre
- l'ordre

 15

13. Lletra d'impremta

L'ús de les lletres d'impremta comença a "armari". Inicialment es posen els mateixos textos en lletra lligada i d'impremta de manera que es puguin consultar en cas de dubte. Després ja es posen les frases i els textos només en lletra d'impremta. Quan l'exercici és d'escriure, evidentment, l'han d'escriure amb la seva pròpia lletra

- La barca és a la vora de la mar.
- La barca és a la vora de la mar.
- La Fàtima usa l'ordinador i l'escàner a l'escola.
- La Fàtima usa l'ordinador i l'escàner a l'escola.

 14

14. Aprenentatge dels nombres

A partir de la paraula treball es comencen a fer exercicis per a l'aprenentatge dels nombres. S'han de llegir i escriure en xifres o en lletres segons els exercicis. La numeració es treballa fins al nombre mil. Si es creu convenient es pot ampliar a classe o fer un primer aprenentatge d'algunes operacions bàsiques.

llegeix i escriu

escriu

amb lletres:

.1 _____	.6 _____
.2 _____	.7 _____
.3 _____	.8 _____
.4 _____	.9 _____
.5 _____	.10 _____

18

6. L'ORGANITZACIÓ DE L'AULA

6.1. Organització de l'aula en petits grups

L'organització de l'aula d'alfabetització pot ser de diverses maneres. Com que l'objectiu és treure'n el màxim rendiment possible, el tipus d'organització d'aula que més èxit està obtenint són els grups interactius, on mitjançant la participació comunitària de diferents persones a l'aula, millora l'aprenentatge de la qui s'alfabetitza perquè gaudeix de més interaccions. Així, l'aula s'organitza mitjançant grups heterogenis, és a dir, 4 o 5 alumnes amb nivells i sabers diferents amb més d'una persona voluntària o professional de l'educació. Diversos autors s'han referit a la naturalesa dialògica del llenguatge i de la condició humana (Aubert, A. et al., 2008, p.76-89) i el diàleg com un requisit indispensable per a la convivència entre persones. És un diàleg que ajuda a incrementar el coneixement. En concret, una situació ideal partiria d'un grup format per unes 15 persones amb una persona responsable i el suport de tres persones voluntàries que estiguessin una per cada quatre persones en processos d'alfabetització.

En les activitats que es duen a terme es poden combinar activitats individuals i col·lectives com poden ser moments de diàleg i conversa, dictats, etc. A la vegada, és important reforçar que entre els alumnes s'ajudin per tal d'avançar en l'aprenentatge. Aquesta acció porta a fer que es treballi la diversitat cultural i la convivència, que es respecti la diferència, que totes les persones puguin aportar coses a classe, a més a més de fomentar la cohesió del grup.

6.2. Organització de les sessions

Com s'ha vist en apartats anteriors, les activitats que es poden dur a terme en les classes són moltes i molt diverses i es van ampliant a mida que es va progressant en l'aprenentatge. Però a totes les sessions s'ha de fer diàleg, dictat i lectura comprensiva.

En el cas del dictat volem remarcar que no cal fer-lo a tota la classe alhora, sinó que es poden fer per grups de dificultats, per exemple, als que han fet les directes, se'ls dicta una paraula o frase que només dugui aquestes dificultats, un altre dictat per als que han fet les inverses i així successivament.

Per afavorir l'aprenentatge d'aquest grup o grups és importat que s'organitzi en forma de rotllana. En el cas que hi hagi un grup nombrós entre 20 a 25 persones i poques persones voluntàries o professorat, podem dividir la heterogeneïtat en grups més petits a partir del que estiguin treballant: un grup per als que estan amb les síl·labes directes, un altre per a les inverses i un altre per a les travades.

També es poden utilitzar a les sessions altres mitjans audiovisuals. En aquest cas es pot consultar la didàctica del material d'alfabetització complementari.

6.3. El primer dia

El primer dia de classe per una persona que comença el seu procés d'alfabetització és molt important. Des de bon començament, la persona ha de poder saber escriure i llegir les primeres paraules amb les quals està treballant. Per aquesta raó la persona ha de marxar el primer dia havent llegit i escrit alguna paraula.

També és imprescindible parlar amb cada persona que ve, fer les presentacions i estimular l'interès, l'autoestima i l'autonomia.

6.4. Avaluació

La persona encarregada d'ensenyar i organitzar el curs o les classes d'alfabetització en català ha de realitzar una avaluació continua del procés d'aprenentatge de la lectoescriptura que tingui cada persona adulta. Aquest procés d'avaluació s'ha de fer de forma natural al llarg de les classes i així es poden preveure els possibles errors, les millores a fer, etc. Si es creu necessari, el responsable del grup pot crear nous exercicis de reforç.

No obstant això, és convenient fomentar alguns espais on s'avalui tot el treball realitzat fins a aquell moment, per tal de veure conjuntament amb les persones que s'estan alfabetitzant si s'està realitzant un bon treball educatiu. Aquests espais poden ser, per exemple, en finalitzar de treballar les síl·labes directes, en acabar les síl·labes inverses, o en acabar les síl·labes travades. També es poden aprofitar determinats moments del calendari que s'hi prestin, en funció de com es vagi desenvolupant el curs (abans de Nadal, per exemple, si el curs comença pel setembre).

En tot cas, és important que l'avaluació no sigui una tasca unidireccional (del professorat o voluntariat a les persones participants). Cal aconseguir al llarg de les sessions un ambient de confiança, diàleg i complicitat que permeti a tothom aportar les seves idees per a la millora del desenvolupament de l'alfabetització.

7. LLISTA DE PARAULES

A	antena	bandera	bleda	caça
abric	anunci	banya	bloc	cacau
abril	anxova	banyera	bo	cadena
acadèmia	aparell	bar	boca	cadira
acció	api	baralla	boda	café
àcida	aplec	barana	boira	cafetera
acròbata	aprendre	barat	boja	caixa
actriu	aquí	barata	bola	caixó
adéu	ara	barca	bolet	callada
adreça	aranya	barra	bona	caló
afable	àrbitre	barraca	bonic	cama
afligida	arbre	barreja	bossa	cambrera
afònica	arma	barrera	bota	camell
agradable	armari	barret	botifarra	camí
agricultura	arpa	barreta	botó	camió
ahir	arreglada	barretina	braç	camisa
aire	arrel	barri	braçalet	càncer
aixeta	arròs	base	branca	cançó
així	arruga	bàsica	brasa	canó
això	artista	basílica	bressol	canoa
ajuda	ase	bastó	brilla	canya
ala	aspirina	bata	brisa	canyella
alarma	assemblea	batalla	broma	capa
albercoc	assimila	batedora	bronqui	capella
albergínia	associació	bateria	bronze	caprici
alegre	atac	bé	bròquil	caqui
alfabet	ateneu	bec	brossa	car
all	atropellar	becaina	brot	cara
allioli	au	bena	brou	carbó
amanida	aula	benèfica	brusa	careta
americà	auto	benzina	bruta	carícia
ametlla	autobús	berruga	buida	carnet
amic	autocar	besada	burla	carpeta
amistat	autonomia	bessó	bústia	carrera
amo	avi	biberó	butà	carretera
amplada	àvia	bíblia	butaca	carretó
ample	avió	biblioteca		carro
ànec	avui	bicicleta	C	carta
anell		biografia	cabàs	cartell
anèmia	B	bitllet	cabell	cartera
angle	baieta	blanca	cabla	cartró
anglès	baixa	blat	cabra	carxofa
animal	ball	blau	caca	casa

casada	coca	cruel	dictat	era
casino	coco	cruïlla	difícil	escamarlà
casolana	codi	cua	difusa	escarola
cassó	coixí	cuc	dimecres	esclau
cassola	col	cuca	dimoni	esclop
castanya	cola	cuina	dinou	escola
castell	coliflor	cuir	diputada	escombra
català	coll	cuïro	distància	escriptura
catarro	colla	cuixa	dit	escriure
catifa	collita	cul	dita	escudella
catòlica	coloma	cullera	ditada	escuma
cava	colònia	cultura	divendres	església
cavall	colze	cunyada	divisió	esparadrap
cavalla	comestible	cupó	doble	espelma
ceba	comissió	cúpula	dofi	esplai
cega	complet	cura	dol	esquadra
cel	compra	curable	dòmino	esqueixada
cella	compromís	curiosa	dona	esquerra
cendrer	comuna	cursa	dormitori	estàtua
central	conill	cuscús	dos	estisores
centre	consell	cutis	dotzena	estiu
cervell	contracte		drac	estona
cesària	copa	D	dragó	estrella
cicatriu	còpia	dama	drap	estudi
cigarreta	coqueta	dansa	drecera	estufa
cigró	cor	darrera	dret	etiqueta
cima	corda	data	droga	euro
cinema	cos	dàtil	drogueria	europèu
circulació	cosa	dau	dropo	exemple
cistella	cosí	davantall	duplicat	
cita	cosidora	dècima		F
ciutadà	cosina	declaració		fàbrica
clara	costa	dedicació	E	fàcil
claraboia	cotó	definitiu	edifici	faixa
clarinet	crema	dejuní	edredó	faldilla
classe	cremallera	delegada	educació	fama
clàssica	cresta	demà	educada	família
clatell	creu	democràcia	eixerit	far
clau	criatura	desembre	electricitat.	farina
clauer	crisi	desena	emigrar	farmàcia
claveguera	cristall	destral	emir	fava
clenxa	crit	deu	empleat	fe
client	crítica	deure	empresa	febre
clima	crònica	dia	endoll	fècula
clínica	croquis	diada	enemic	feina
clip	crosta	diadema	energia	felicitació
closca	crostó	diari	entrada	felicitat
clot	crú	diccionari	enveja	femení
			epidèmia	

ferida	fracàs	gelosa	greix	L
ferreteria	fractura	gendre	gresca	laborable
ferro	fràgil	general	greu	laca
festa	França	Generalitat	grill	lavabo
fi	francès	gènere	gris	lectura
fideu	frase	geni	groc	legal
figuera	fre	geniva	grua	lila
fil	fred	genoll	gual	línia
filera	fredolic	gepa	guerra	litre
filferro	fregall	geperuda	guia	llaçada
fill	fregar	gerani	guillotina	lladre
filla	fregit	germà	guió	llàgrima
filó	frenada	gerro	guitarra	llapis
final	fresc	gessamí		llar
fira	fricandó	gira	H	llautó
físic	frigorífic	girafa	herba	llebre
flam	front	gitano	hipòcrita	lleï
flama	frontera	glaç	hospital	llençol
flamenca	fruita	glaçada	hotel	llengua
flassada	fruïter	glaçó		lleyataire
flauta	fruïteria	glàndula	I	lleó
fleca	full	glicerina	idea	llesca
flemó	fulla	global	illa	llet
fletxa	fuma	glòria	imatge	lletra
flexible	fusta	glorieta	impermeable	lleugera
flor	futbol	glucosa	incendi	lli
florida		gola	Índia	llibre
florista		goluda	influència	llibreta
floristeria		goma	informàtica	lliçó
flotador		gorra	ingredient	lliga
fluïxa		gos	Internet	llima
fluorescent		got	ira	lliri
foc		got		llisa
foca		gota	J	llit
foli		gotera	jaqueta	llitera
fora		gra	jardí	lliure
forat		gràcies	jersei	lloc
forca		graella	joc	lloç
força		gralla	joia	lloç
formatge		gram	jove	lluïta
formiga		granja	joventut	llumí
forquilla		granota	jubilada	lluna
fossa		graó	judici	llunyà
foto		grapa	jueu	lupa
fotocòpia.		gras	jueva	
fotografia		gratis	jugada	M
frac		grau	juliol	maca
			jurat	maça
				maduixa

madura	mena	morrió	novembre	palma
màfia	menta	mosca	nu	palmera
magrana	menú	moscatell	nua	pamela
mai	menuda	mosquit	nuca	pànic
mainada	mercat	mossa	nus	pantalla
mal	mes	mosso	núvol	pantaló
mala	mesquita	moto		papa
malaltia	mestra	muda	O	papallona
malbé	meta	mula	obligació	paperera
maleta	metall	multa	oblit	paquet
malifeta	metge	municipal	obrador	parada
mama	metre	muntanya	obrer	paraula
mamella	metro	mur	obridor	pare
mandarina	meu	museu	oca	parella
mandra	meva	músic	oceà	paret
màniga	mica	música	ocell	parquet
maniquí	microbi		octubre	parra
mantega	micròfon	N	oculista	parròquia
maó	mida	Nadal	odi	pas
mapa	milió	nadó	oli	passa
maqueta	milla	nas	olla	passió
màquina	millora	nata	ombra	passiu
mar	mimosa	natiu	ona	pasta
marbre	mina	nau	onada	pastilla
marca	mínima	neboda	onze	pastís
mare	minut	nebot	opi	patata
mareja	minuta	negatiu	or	pati
marí	minyona	negligència	ordi	patilla
marrà	mirada	negre	ordre	pau
marró	mirall	nen	orfe	pebrot
martell	misèria	nena	origen	peça
masia	missa	nespra	orinal	pedra
massa	mòbil	net	os	pedregada
massapà	moble	neta	óssa	pedrera
mata	moc	neu	ou	pèl
matalàs	moda	neula	P	pela
mateixa	mola	nina	pacífic	pell
matí	molí	nina	padrí	pelut
mató	moll	nineta	padrina	pena
matrimoni	molla	nit	padró	penjoll
mel	mòmia	niu	padró	pensió
melena	món	nivell	paella	penya
melic	mona	no	pàgina	pera
melmelada	moneda	noi	pal	perfecte
meló	mongeta	noia	pala	perill
memòria	moniata	nosa	palau	perla
	moqueta	nota	paleta	permís
	morada	nou	palla	pernil

però	ploure	professió	recluta	ruc
peruqueria	pluja	professora	recte	ruca
persona	plural	programa	reflexa	ruleta
personal	població	progrés	refrany	ruta
pes	poble	promès	refredat	
pesa	pobresa	prop	refresc.	S
pesada	poc	propietat	regadora	sa
pèsol	poema	propina	regal	sabata
pessic	poesia	protesta	regla	sabó
petit	polícia	prou	rei	sac
petó	pòlissa	prova	reixa	sacrifici
petroli	polític	pruna	religió	safata
petúnia	política	publicitat	relleu	safrà
peu	poll	puça	remei	sal
piano	pollastre	pujada	rentadora	sala
pic	poma	pulmó	res	salada
pica	pomada	puma	residu	salami
picadura	pomera	punta	resina	saló
pífia	porra	punyalada	resseca	salsa
pijama	porro	pupa	ressò	salut
pila	porró	puré	retall	samarreta
pilota	porta		reuma	sandàlia
pinta	poruc	Q	revisió	sarau
pintura	posició	quadrat	riada	sardina
pinya	positiu	quadre	ric	savi
pinzell	positiva	queixa	rica	sé
pipa	possible	quieta	riera	sec
pipí	postres	quilo	rifa	seca
pira	pot	quilòmetre	rifle	secret
pirata	pota	químic	riquesa	secretària
pis	pou		riu	seda
piscina	pràctic	R	riure	segell
pit	prat	racó	roba	segle
pita	pregunta	ràdio	roc	seguida
piula	premi	radiografia	roca	seitó
pla	premsa	rama	roda	sèmola
plaga	prenyada	ramadà	rodalia	sempre
planta	preparació	rambla	rodamón	sensible
plantilla	preservatiu	raó	rodo	senya
planxa	presó	ràpida	rodolí	senyera
plàstic	pressa	raspall	roja	senzill
plat	préssec	rata	ronya	senzill
plata	préstec	ratolí	ronyó	sépia
plàtan	preu	rauxa	ros	sèquia
platja	prim	rebaixa	rosa	serè
ple	primavera	rebut	rosca	seriosa
plom	príncep	recita	rossa	serra
	privilegi	reclamació	rovell	serrell

set
setembre
setmana
setrill
seu
sí
sida
sifó
silenci
silueta
simple
sinagoga
síndria
singlot
sisena
so
sobre
soc
soci
societat
soda
sofà
sofregit
sofriment
sol
sola
solapa
sòlida
son
sopa
soroll
sorpresa
sorra
sota
sotamà
sou
sua
suc
sucre
suma
supositori
suro

T

tabac
taló
tall
talla

taló
tapa
tàpia
taquilla
targeta
taronja
tassa
taula
taulell
tauló
té
tela
tele
telèfon
teló
tema
temple
tendre
teranyina
terra
terrat
teu
teula
tia
tieta
tija
timbre
tinya
tió
tisana
tisora
tomàquet
tona
tonyina
topazi
toro
torrada
torre
tortell
tos
tot
tou
tovalló
tranquil
trànsit
transport
treball
tren

trena
trenta
triangle
tro
tronc
tros
truita
tulipa

U

ull
ullada
ullera
última
ungla
únic
única
unió
urbà
urgència

V

vaca
vegetal
vell
ventall
verdura
vergonya
vermell
vespre
vestit
vi
via
viatge
Vic
victòria
vida
vídeo
vidre
vidu
vila
vinagre
vinya
violeta
violí
visió
visita
vocabulari

vulva

X

xai
xapa
xató
xec
xemeneia
xenofòbia
xerraire
xicot
xicota
xinxeta
xiprer
xocolata
xocolatada
xofer
xoriço
xufa
xurro

Z

zero
zeta
zona
zoo

8.

BIBLIOGRAFIA PER AMPLIAR EL CONEIXEMENT

Aubert, A., Flecha A., Garcia C., Flecha R., Racionero, S. (2008): *Aprendizaje dialógico en la sociedad de la información*. Barcelona: Hipatia Editorial.

Bakhtin, M. (1981): *The Dialogic Imagination. Four Essays*. Austin, TX: University of Texas Press.

Flecha, R. (1997): *Compartiendo Palabras: Aprendizaje de las personas adultas a través del diálogo*. Barcelona: Paidós.

Freire, P. (1997): *A la sombra de este árbol*. Barcelona: El Roure.

Freire, P. (1987): *L'educació com a pràctica de la llibertat*. Capellades: Eumo Editorial.

Kincheloe, J. et al (2007): *Critical Pedagogy: where are we now?*. New York: Peter Lang.

Kincheloe, J (2008): *Critical Pedagogy: an introduction*. Springer.

Macedo D., Freire P. (1987): *Literacy: Reading the word and the world*. Westport: Greenwood Publishing Group.

Macedo, D. (2006): *Literacies of power: what Americans are not allowed to know*. Westview Press; Oxford.

Mead, George H. (1990): *Espíritu, persona y sociedad*. México: Paidós.

Vygotsky, L. (1979): *El desarrollo de los procesos psicológicos superiores*. Barcelona: Crítica.

RSTUVWXY**Z**ABCDEFGHIJKLMNOPQRS
FGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ**A**BCDE
HIJKLMNOPQRSTUVWXYZABCDEFGHI
MNOPQRSTUVWXYZABCDEFGHIJKLM
PQRSTUVWXYZ**A**BCDEFGHIJKLMN
OPQRSTUVWXYZABCDEFGHIJKLMN
PQRSTUVWXYZABCDEFGHIJKLMN
OP**P**QRSTUVWXYZABCDEFGHIJKLM